

CORONA GEZONDHEIDS MONITOR JEUGD 2021

Gemeenteprofiel Gennep

Mei 2022

GGD Limburg-Noord

Inhoudsopgave

CORONA GEZONDHEIDS MONITOR JEUGD 2021

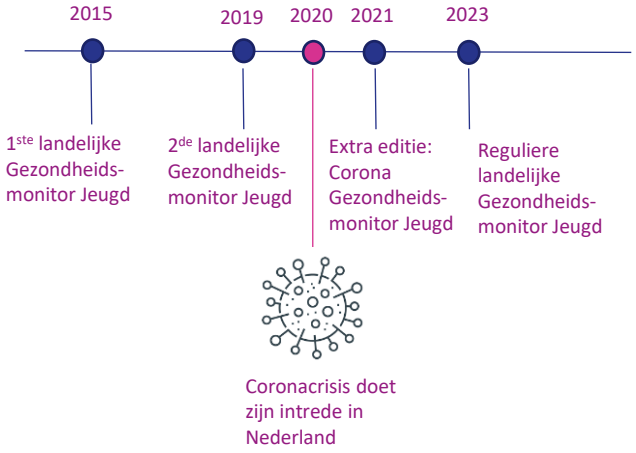
Wat is de impact van corona op de gezondheid en het welzijn van jongeren?

Normaliter voeren alle GGD'en in Nederland, samen met het RIVM en GGD GHOR Nederland, eens in de 4 jaar een grootschalig onderzoek uit naar de gezondheid en het welbevinden van jongeren in het regulier voortgezet onderwijs (RVO).

Vanwege de coronacrisis is er in het najaar van 2021 een extra editie van dit onderzoek ingelast: de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021. Door de gegevens van deze extra meting te vergelijken met voorgaande metingen van de Gezondheidsmonitor Jeugd krijgen we een goed beeld van de impact van corona op de fysieke en mentale gezondheid van jongeren. Met dit gezondheidsprofiel kunt u richting geven aan het gezondheidsbeleid van uw gemeente. Zo geven we samen de gezondheid van jongeren een boost richting de toekomst!

Netwerk GOR (Gezondheidsonderzoek bij Rampen)

De GGD'en voeren de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 uit in het kader van de Integrale (populatie-brede) Gezondheidsmonitor COVID-19. Hierbij wordt samengewerkt met GGD GHOR Nederland, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, samen het netwerk GOR. Het onderzoek is bedoeld om de fysieke en mentale gezondheidseffecten als gevolg van de coronacrisis onder de Nederlandse bevolking inzichtelijk te maken. ZonMw is namens het ministerie van VWS opdrachtgever van de monitor en faciliteert verbinding tussen lopende onderzoeken.

GGD Limburg-Noord ZonMw

Leeswijzer

De corona Gezondheidsmonitor Jeugd is in uw GGD-regio in oktober 2021 afgenomen onder jongeren in leerjaar 2 en 4 van het RVO. Op de volgende pagina's zijn de belangrijkste resultaten van uw gemeente (in paars) afgezet tegen het regionale gemiddelde[1] (in blauw). Bij grote afwijkingen is ook het landelijk gemiddelde getoond (in groen).

Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten hanteren wij bij de rapportage een minimum van 30 respondenten die de vraag ingevuld hebben en een minimum van 5 respondenten per specifiek antwoord. Indien de aantallen lager liggen, worden de cijfers niet weergegeven, maar staat er een streepje (-).

De cijfers zijn door de afdeling Statistiek van het RIVM gewogen op geslacht, leerjaar en opleidingsniveau. Resultaten van jongeren uit groepen die ondervertegenwoordigd zijn tellen hierdoor relatief zwaarder mee, terwijl resultaten van jongeren uit oververtegenwoordigde groepen iets minder zwaar meetellen. Door deze weegprocedure mag worden verondersteld dat de cijfers op gemeenteniveau en regionaal niveau representatief zijn.

Deelname in uw gemeente

	Deelnemers in uw gemeente	Deelnemers in uw GGD-regio
Leerjaar 2	135	2915
Leerjaar 4	137	2927
TOTAAL	**272**	**5842**

[1]In uw gemeenteprofiel gaat het om **het regionale gemiddelde** van alle respondenten die hebben deelgenomen in de gemeenten: Beesel, Bergen, Gennep, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, en Weert.

Meer weten?

Als aanvulling op de resultaten in dit gemeenteprofiel, vindt u op ons digitale dashboard aanvullende cijfers.

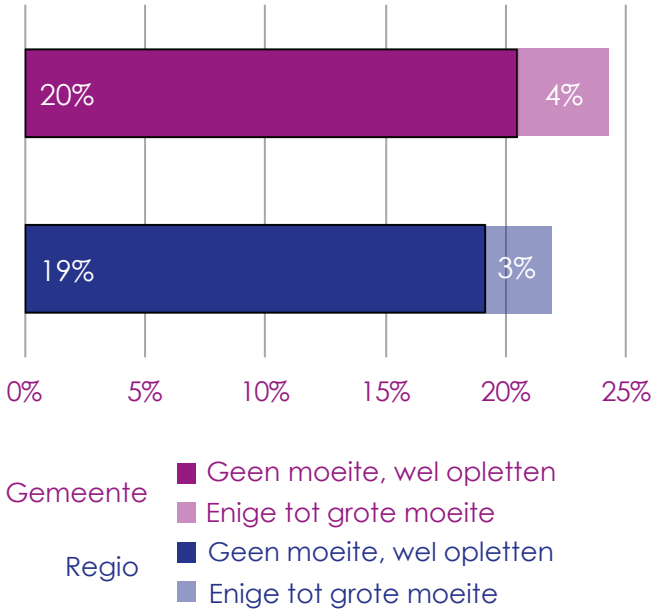
CORONA GEZONDHEIDS MONITOR JEUGD 2021

GGD Limburg-Noord

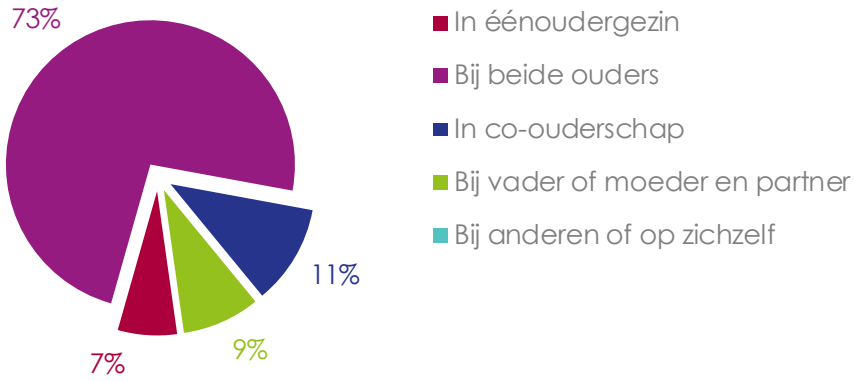
Gezinssituatie van jongeren heeft invloed op welzijn

Van **gezinnen die moeite hebben met rondkomen** en **eenoudergezinnen** wordt veel veerkracht en improvisatie gevraagd. Lidmaatschap van (sport)clubs en het kopen van gezonde voeding zijn dan niet altijd vanzelfsprekend. Geldzorgen kunnen leiden tot stress binnen het hele gezin. Uit onderzoek van het NCJ blijkt dat jongeren die opgroeien in een eenoudergezin vaker emotionele en gedragsproblemen ontwikkelen dan hun leeftijdgenoten in tweeoudergezinnen. HAVO/VWO leerlingen wonen vaker bij beide ouders en minder vaak in een eenoudergezin dan hun leeftijdsgenoten op het VMBO.

Moeite met rondkomen (gezin)

Gezinssamenstelling van de jongeren in uw gemeente

Ingrijpende levensgebeurtenissen
waarmee jongeren in uw gemeente te maken hebben (gehad):

29%	**Scheiding ouders**
8%	**Lichamelijke ziekte (jongere zelf)**
6%	**Psychische ziekte (jongere zelf)**
12%	**Ziek gezinslid (potentiële jonge mantelzorgers)**

Jonge mantelzorgers

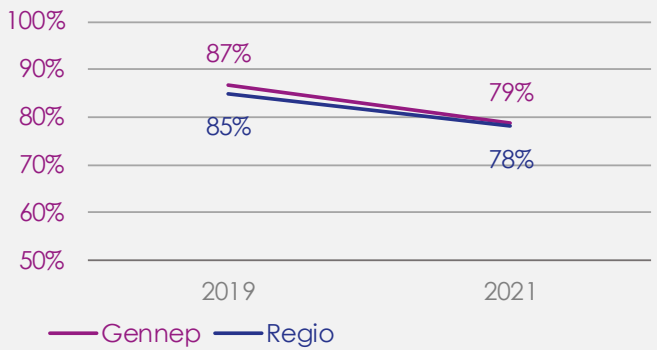
Het percentage potentiële jonge mantelzorgers is berekend als het percentage jongeren dat een gezinslid heeft met een lichamelijke of psychische ziekte of verslaving. Jonge mantelzorgers hebben vaak een hechte familieband en vertonen vaker pro-sociaal gedrag. Als de zorgsituatie echter te intensief wordt, kunnen ook jonge mantelzorgers overbelast raken.

Jongeren voelen zich even gezond maar minder gelukkig dan voor corona

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van lichamelijke klachten. Jongeren kunnen zelf het beste aangeven hoe zij hun **eigen gezondheid ervaren**, dit is een betrouwbare indicator voor de algehele gezondheidstoestand van jongeren. Uit de resultaten (van oktober 2021) blijkt dat de meerderheid van de jongeren in uw gemeente de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart **(84%)** . De regionale trends laten zien dat deze indicator redelijk stabiel is over de tijd.

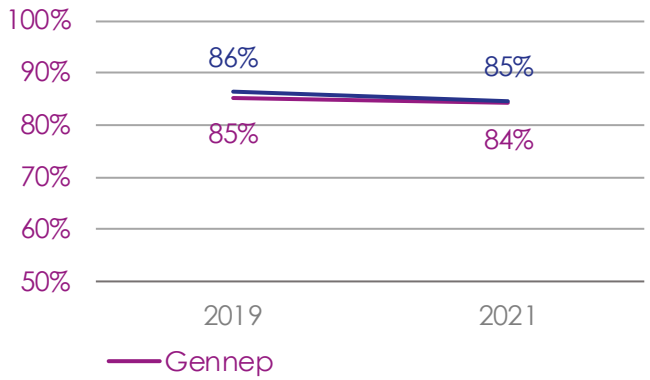
Een andere belangrijke indicator voor het welzijn van jongeren is hoe **gelukkig** zij zich voelen. Uit de resultaten blijkt dat het geluksgevoel van jongeren wél gedaald is ten opzichte van 2019.

Voelt zich gelukkig

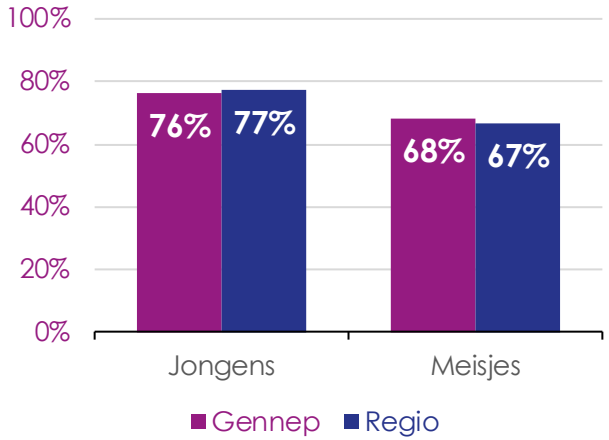
Meisjes ervaren meer gezondheidsklachten en voelen zich minder gezond en gelukkig dan jongens

(Zeer) goed ervaren gezondheid

Gezondheidsklachten zoals buikpijn, hoofdpijn, hartkloppingen, maar ook moeheid, prikkelbaarheid, slaap- of concentratieproblemen, kunnen, naast andere oorzaken, het gevolg zijn van stressvolle of traumatische gebeurtenissen. In 2021 is daarom onderzocht hoe vaak jongeren last hadden van dergelijke klachten.

Voelt zich gezond en gelukkig

Ervaart (zeer) vaak 5 of meer gezondheidsklachten

	Gennep	Regio
Jongens	5%	7%
Meisjes	28%	22%

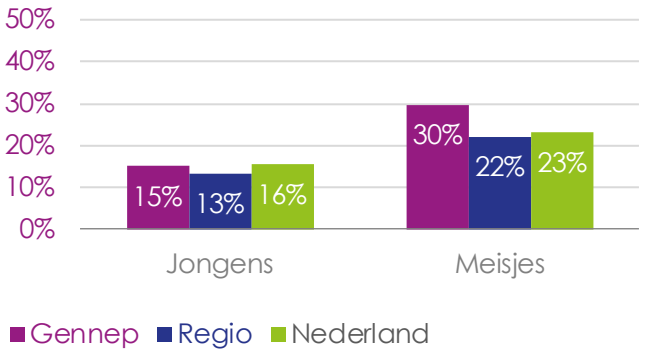
De meest voorkomende klachten (regionaal)

- Vermoeidheid
- Hoofdpijn
- Prikkelbaar of irritatie

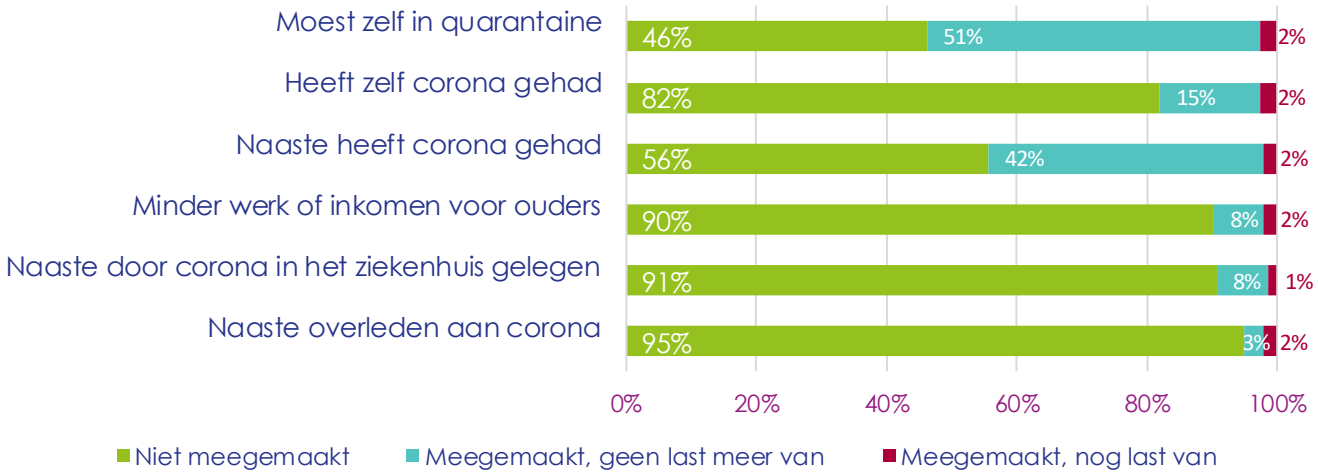
Coronamaatregelen en **persoonlijke gebeurtenissen** zoals zelf corona krijgen, in quarantaine moeten, een naaste die ernstig ziek wordt of overlijdt en minder werk of inkomen voor ouders kunnen grote impact op het leven van jongeren hebben. Ongeveer 3 op de 4 jongeren heeft minimaal 1 van de genoemde gebeurtenissen meegemaakt.

23% van de jongeren uit uw gemeente had ten tijde van het onderzoek nog steeds last van een of meer ingrijpende gebeurtenissen die zijn meegemaakt tijdens de coronaperiode. Meer meisjes dan jongens hadden nog last. Een klein deel van de jongeren **(9%)**heeft zo veel last van een gebeurtenis dat er een verhoogde kans is op een trauma.

Heeft nog steeds last van ingrijpende gebeurtenis(sen) tijdens de coronaperiode

Ingrijpende persoonlijke gebeurtenissen in uw regio

Tijdens de lockdown:

Kon thuis een plek voor zichzelf vinden

	Gennep	Regio
VMBO	74%	75%
HAVO/VWO	88%	83%

Vond het gemakkelijk om buiten op afstand vrienden/familie te ontmoeten

1,5 m

	Gennep	Regio
VMBO	58%	51%
HAVO/VWO	52%	56%

Zorg en hulp

De meeste jongeren in uw gemeente **(90%)** geven aan dat zij **bij iemand terecht kunnen** als ze met een probleem zitten.

In uw gemeente gaf **(33%)** van de jongeren aan behoefte te hebben aan extra steun of hulp tijdens de coronaperiode. Wanneer jongeren behoefte hadden aan extra hulp/steun ging het met name om:

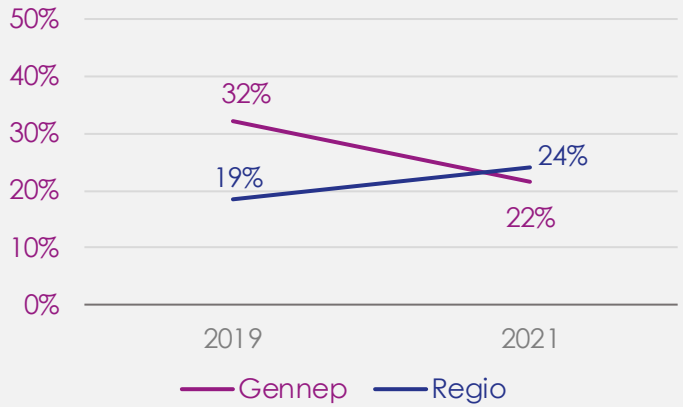
- Hulp bij schoolwerk **(19%)**
- Hulp omdat ze niet lekker in hun vel zaten **(16%)**
- Hulp bij ruzie of problemen met hun ouders **(4%)**
- Hulp bij lichamelijke klachten of pijn **(3%)**

Psychische klachten

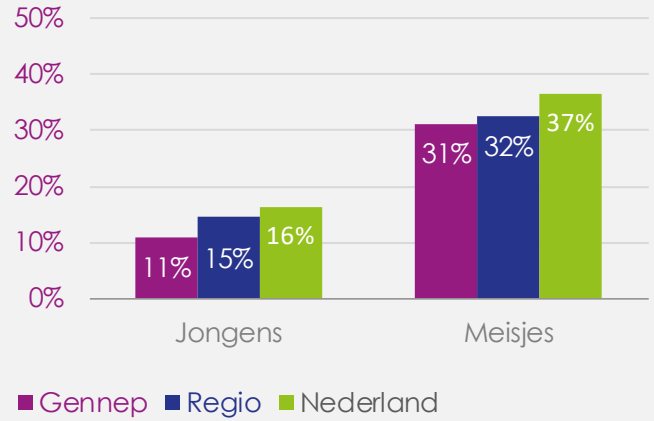
← Terug naar inhoudsopgave

Psychische klachten worden gemeten met de 'Mental Health Inventory 5' (MHI-5). Het geeft een indicatie van de psychische gezondheid, waaronder bijvoorbeeld depressieve klachten. In vergelijking met 2019 ervaren meer jongeren psychische klachten. Jongens hebben over het algemeen een gunstigere score op de MHI-5 dan meisjes.

Heeft psychische klachten

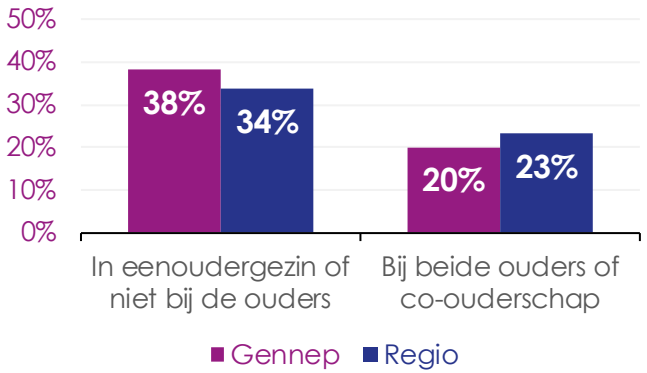
Psychische klachten naar geslacht

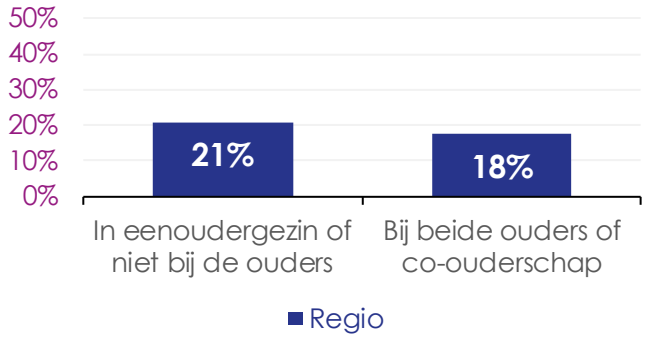
Aandacht nodig voor jongeren in kwetsbare gezinssituaties

Jongeren die niet bij de eigen ouders of in een eenoudergezin opgroeien hebben vaker psychische klachten en hebben er vaker serieus over gedacht om een einde te maken aan het eigen leven dan leeftijdsgenoten die opgroeien bij beide ouders of in co-ouderschap. Ook hadden deze jongeren ten tijde van het onderzoek iets vaker last van een ingrijpende gebeurtenis die is meegemaakt in de coronatijd.

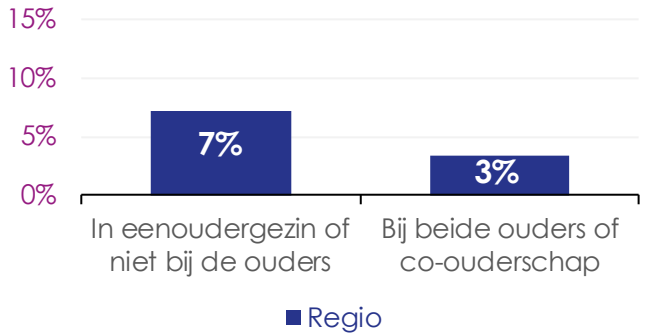
Psychische klachten naar gezinssituatie

Nog last van ingrijpende gebeurtenis meegemaakt tijdens de coronaperiode naar gezinssituatie

Heeft er vaak of zeer vaak serieus over gedacht een einde te maken aan zijn/haar leven naar gezinssituatie

Suïcide

Van de jongeren in uw gemeente heeft **18%** in de afgelopen 12 maanden wel eens serieus nagedacht over suïcide. **4%** dacht hier zelfs vaak of zeer vaak aan.

Jongeren met psychische klachten, eenzame jongeren en jongeren die zoveel last hadden van een gebeurtenis dat er risico is op trauma vormen een risicogroep.

Jongeren ervaren stress door meerdere factoren

In 2021 geeft **44%** van de jongeren in uw gemeente aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen door 1 of meerdere factoren, in 2019 was dat **45%**. Meer meisjes ervaren stress dan jongens, en jongeren op het HAVO/VWO ervaren iets vaker stress dan jongeren op het VMBO.

Top 3 bronnen van stress in uw gemeente

School/huiswerk

		Gennep	Regio
2019	Jongens	22%	21%
	Meisjes	44%	35%
2021	Jongens	24%	16%
	Meisjes	41%	37%

Alles wat de jongere moet doen

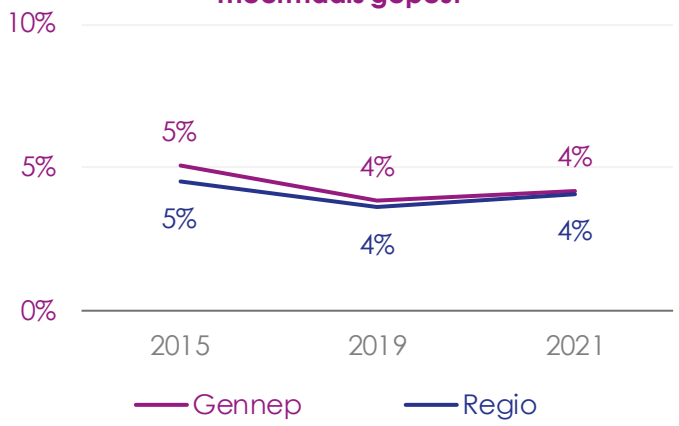
		Gennep	Regio
2019	Jongens	10%	13%
	Meisjes	35%	28%
2021	Jongens	14%	14%
	Meisjes	35%	32%

De mening van anderen

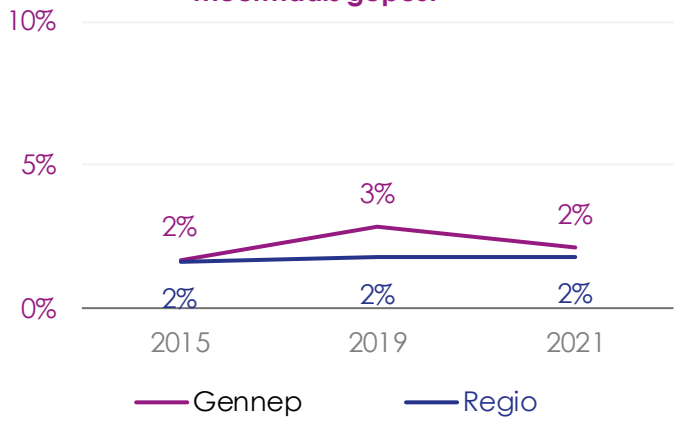
		Gennep	Regio
2019	Jongens	6%	7%
	Meisjes	13%	18%
2021	Jongens	7%	7%
	Meisjes	25%	21%

Trends in pesten en cyberpesten

Is de afgelopen 3 maanden op school meermaals gepest

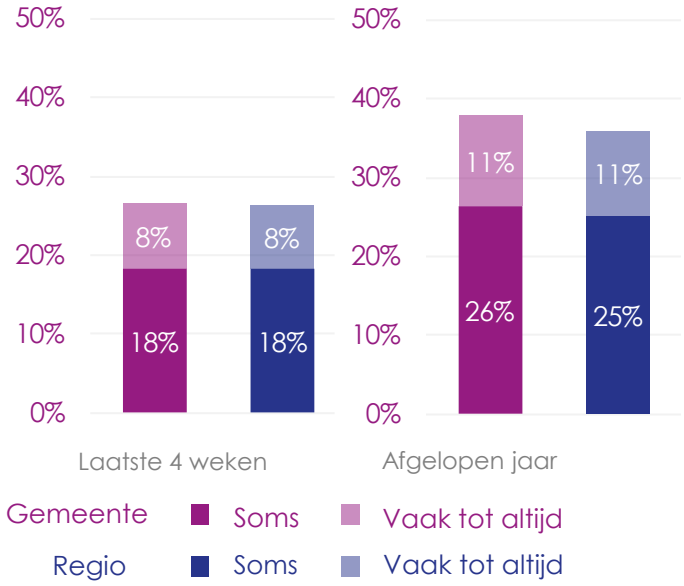

Is de afgelopen 3 maanden online meermaals gepest

Eenzaamheid onder jongeren

Heeft zich eenzaam gevoeld

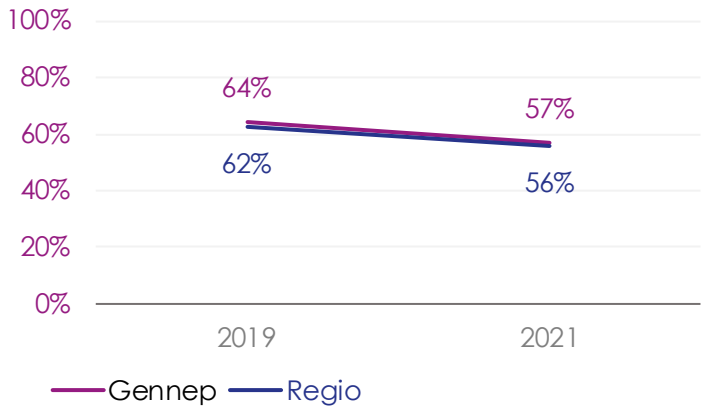
Eenzaamheid bij jongeren

Jongeren die vaak eenzaam zijn lopen het risico om een achterstand in hun ontwikkeling op te lopen. Ook hebben zij een verhoogde kans op depressieve klachten en slaapproblemen.

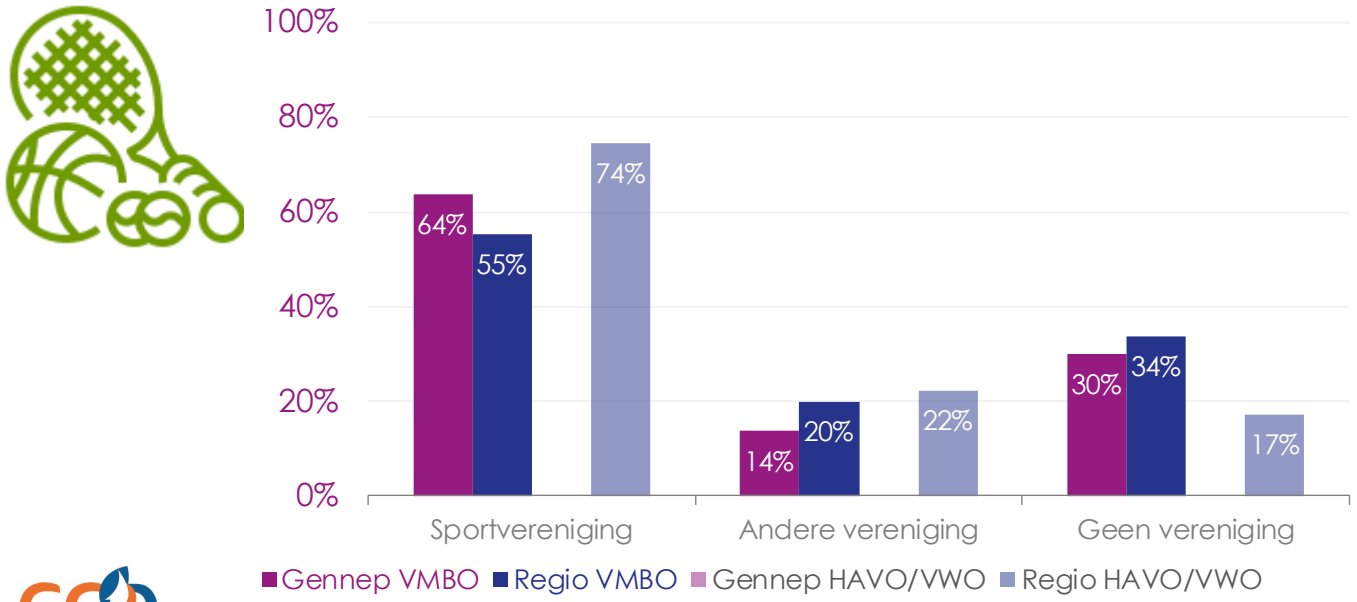
Vrienden en vriendinnen zijn voor jongeren in de adolescentie ontzettend belangrijk. Sociale steun en deelnemen aan sociale activiteiten (bijvoorbeeld binnen een vereniging) kunnen voorkomen dat jongeren zich eenzaam voelen.

Verenigingen kunnen een belangrijke rol spelen bij het vormen van vriendschappen. Ook komen jongeren bij verenigingen in aanraking met anderen die minder op hen lijken. Hierdoor groeit de tolerantie voor en het vertrouwen in anderen. HAVO/VWO leerlingen zijn vaker lid van een vereniging dan VMBO leerlingen.

Scoort hoog op sociale steun vrienden

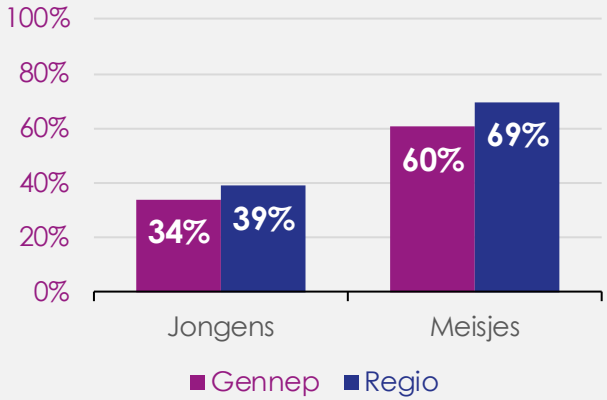

Lidmaatschap vereniging

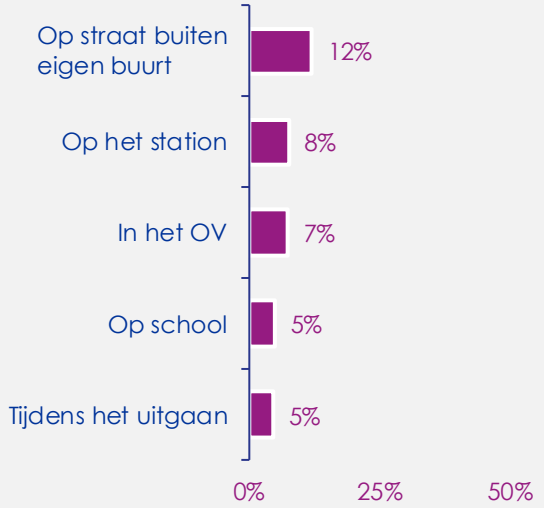

Gevoelens van onveiligheid in uw gemeente

Voelt zich wel eens onveilig

Top 5 locaties waar jongeren uit uw gemeente zich wel eens onveilig voelen

Voldoende bewegen tijdens de lockdowns uitdaging voor jongeren

Het advies voor jongeren is om elke dag minimaal een uur te bewegen. Niet alleen sporten bij een club, maar ook bewegen buiten clubverband, zoals skaten, kranten bezorgen of naar school fietsen, telt mee. Door de coronacrisis werden veel sportclubs tijdelijk gesloten en vonden veel activiteiten, waaronder het volgen van onderwijs, digitaal plaats. Het werd daardoor belangrijker om op eigen initiatief en in de eigen buurt mogelijkheden te vinden om te bewegen.

Tijdens de lockdown:

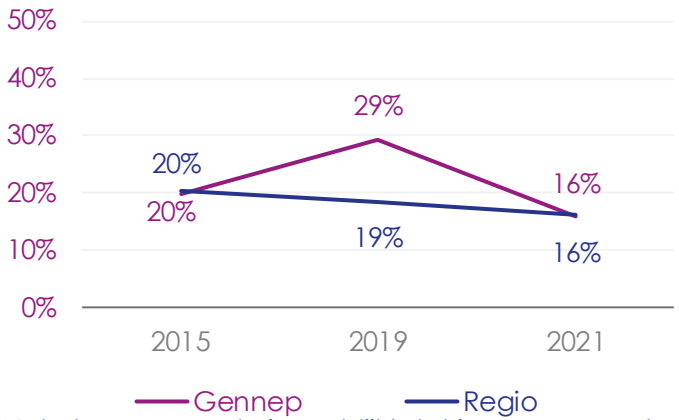

Vond het gemakkelijk om in de buurt te sporten/bewegen.
Er is daarbij wel verschil naar onderwijssoort:

	Gennep	Regio
VMBO	48%	43%
HAVO/VWO	50%	48%

Meerderheid jongeren beweegt te weinig

Beweegt dagelijks minimaal 1 uur

Net als voorgaande jaren blijkt dat jongeren over het algemeen te weinig bewegen. Minder dan 1 op de 5 jongeren is minimaal een uur per dag actief.

Jongeren op vmbo minder actief

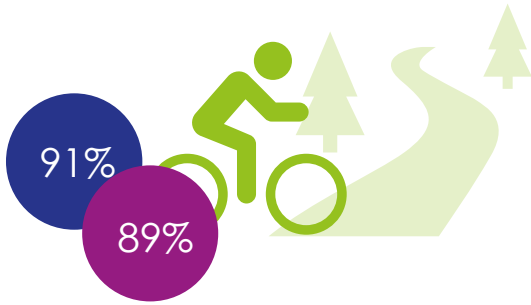
Jongeren op het vmbo zijn minder actief dan jongeren op het havo/vwo. Op het vmbo gaan jongeren minder vaak lopend of fietsend naar school. Ook sporten ze minder vaak wekelijks bij een club of sportschool dan jongeren op het havo/vwo.

Sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool

Wekelijks sporten buiten clubverband

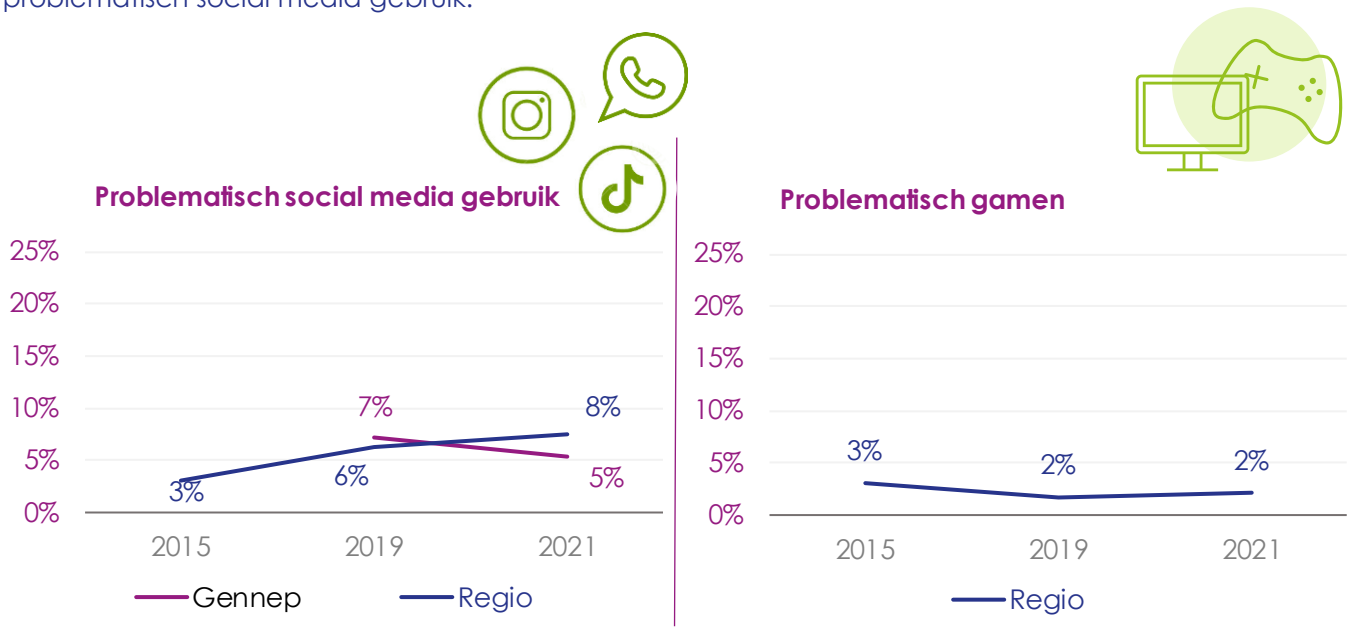

Fietst of loopt elke dag naar school

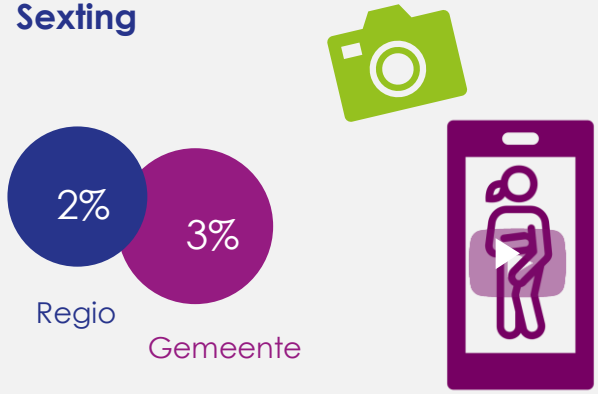
De digitale generatie, problematisch of niet?

Jongeren groeien op in een digitale wereld en staan voortdurend met elkaar in contact via social media. Als de jongere het gebruik hiervan niet meer onder controle heeft, kunnen er problemen ontstaan in het dagelijks functioneren. Er is dan sprake van problematisch gebruik. Jongeren komen bijvoorbeeld slaap tekort, raffelen hun huiswerk af of voelen zich onrustig wanneer zij geen gebruik kunnen maken van social media.

Ook langdurig gamen en hier niet mee kunnen stoppen, kan problematisch worden. Een rapport van het Trimbos-instituut laat zien dat problematisch gamen vaak samenhangt met problemen als sociaal isolement, eenzaamheid, verlaagde schoolprestaties, psychosomatische klachten (bijvoorbeeld slaapgebrek) en een verminderde tevredenheid over het eigen leven. De resultaten van de Gezondheidsmonitor Jeugd laten zien dat een klein deel van de jongeren zelf problemen ervaart als gevolg van het gebruik van social media of gamen. In onze regio zien we een stijgende trend in problematisch social media gebruik.

Sexting

Heeft in de afgelopen 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf aan iemand anders gestuurd

Sexting kan nare gevolgen hebben die jongeren niet altijd kunnen overzien. Op sense.info kunnen jongeren terecht voor hulp en ondersteuning rondom dit onderwerp.

Verschil tussen jongens en meisjes

Meisjes rapporteren vaker dat zij problemen ervaren door het gebruik van social media dan jongens. Jongens komen daarentegen vaker in de problemen door gamen. **46%** van de jongens in uw gemeente geeft aan elke dag te gamen, tegenover **14%** van de meisjes.

Aandacht voor gezonde voeding nog steeds nodig!

De meerderheid van de jongeren voldoet nog niet aan de richtlijnen van het Voedingscentrum: minimaal 2 stuks fruit per dag en minimaal 5 dagen per week 250 gram groenten. Om jongeren te stimuleren nóg vaker te kiezen voor gezonde voeding, blijft (extra) aandacht voor dit thema nodig.

Op veel scholen wordt met behulp van De Gezonde Schoolkantine al een omgeving gecreëerd die jongeren helpt om een gezond voedingspatroon aan te nemen. Daarnaast is de afgelopen jaren door veel scholen ingezet op het ontmoedigen van het nuttigen van suikerhoudende drankjes en het stimuleren van water drinken onder jongeren. Steeds meer scholen hanteren een drinkwaterbeleid en hebben watertappunten.

Scholen hebben echter maar beperkt invloed op keuzes die jongeren buiten het schoolterrein maken. Zo is het aantal ongezonde verkooppunten in Nederland in de afgelopen 10 jaar met 30% toegenomen. Om de keuze voor gezond voedsel onder jongeren te stimuleren is daarom meer aandacht nodig voor de leefomgeving en hoe deze bij kan dragen aan een (on)gezonde leefstijl.

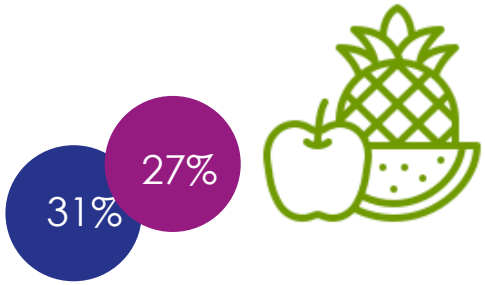
Is het voedingspatroon van jongeren veranderd t.o.v. 2019? U vindt de cijfers in ons dashboard.

Ontbijt minimaal 5 dagen per week

Drinkt elke dag water

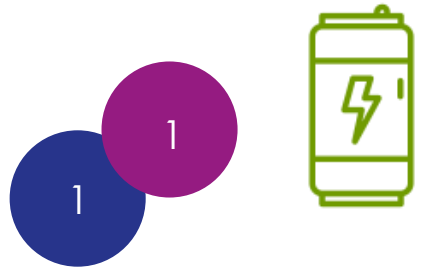
Eet elke dag fruit

Drinkt elke dag suikerhoudende drankjes

Eet elke dag groente

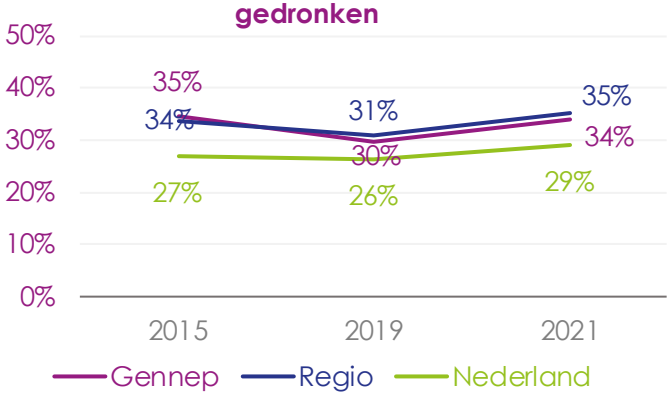

Gemiddeld aantal blikjes energiedrank per week

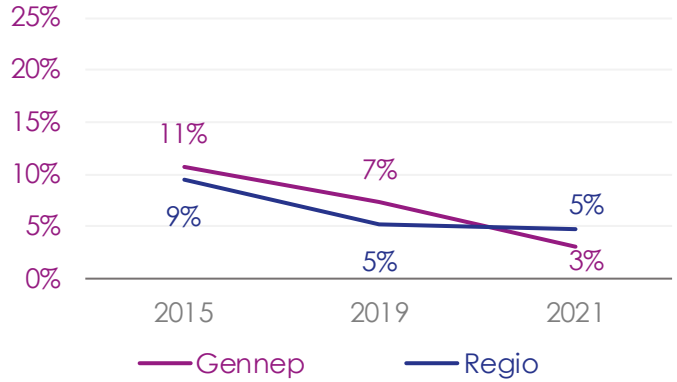
Gemeente Regio

Dalende trend alcoholgebruik en roken niet vanzelfsprekend

Heeft afgelopen 4 weken alcohol gedronken

Rookt (tenminste wekelijks)

Binge drinken (afgelopen 4 weken)

	Gennep	Regio	Nederland
Klas 2	7%	10%	8%
Klas 4	41%	39%	30%

Dronken of aangeschoten (afgelopen 4 weken)

	Gennep	Regio	Nederland
Klas 2	-	5%	4%
Klas 4	31%	30%	24%

In voorgaande jaren zagen we regionaal telkens een daling in het percentage jongeren dat alcohol gebruikt en het percentage jongeren dat rookt. Deze daling lijkt echter niet verder door te zetten. Het percentage jongeren dat dronken/aangeschoten is geweest is onveranderd. Er is geen duidelijk effect van corona zichtbaar op roken en het gebruik van softdrugs. Er is wel een duidelijk verschil naar leeftijd/leerjaar: het middelengebruik neemt toe naarmate jongeren ouder worden.

Vooral jongeren in leerjaar 4 experimenteren met softdrugs

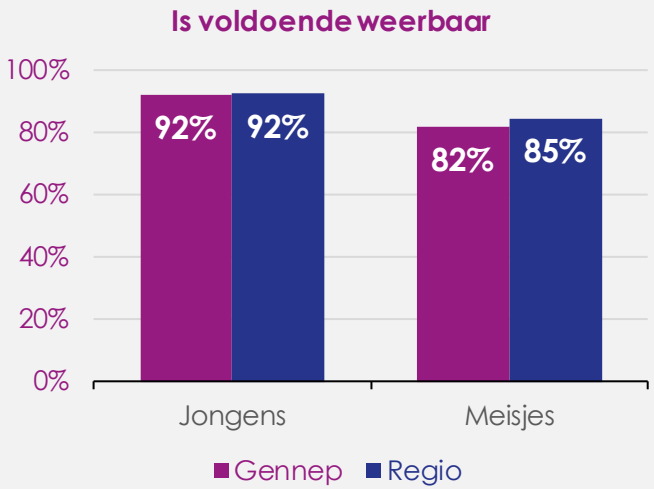
Heeft ooit softdrugs gebruikt

	Gennep	Regio
Klas 2	-	2%
Klas 4	13%	10%

Op weg naar NIX18 en Rookvrije Generatie

Hoe kunnen we samen voorkomen dat jongeren onder de 18 roken en drinken?
Op nix18.nl en www.rookvrijegeneratie.nl vindt u tips & tricks voor jongeren, hun ouders en scholen, bedrijven en verenigingen in uw gemeente. Naast de laatste onderzoeken en weetjes, vindt u hier ook inspirerende voorbeelden, vlogs en acties. Hoe zorgt men bijvoorbeeld voor het naleven van een rookvrije omgeving? Door gezamenlijke inspanning kunnen we de dalende trend in roken en drinken onder jongeren vasthouden en verder doorzetten!

Jongens weerbaarder dan meisjes?

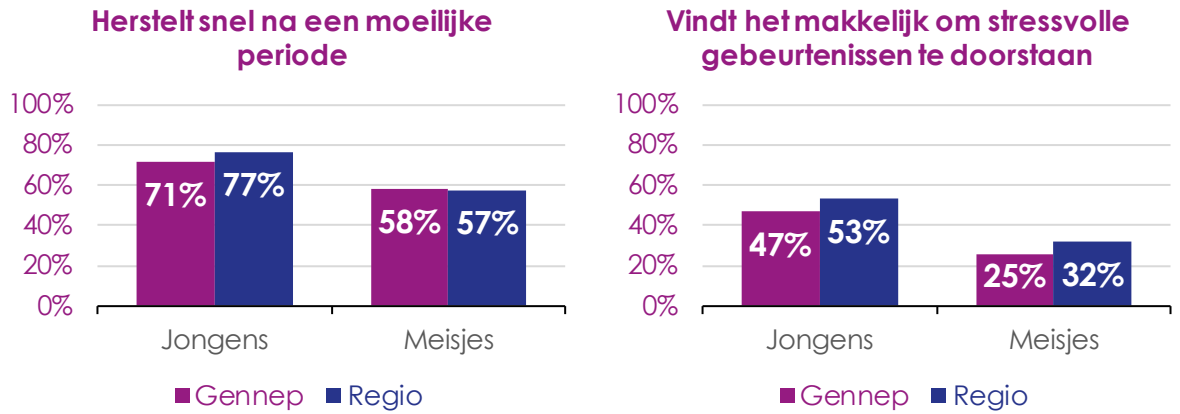

De resultaten (op basis van 8 stellingen) laten zien dat jongens zichzelf weerbaarder inschatten dan meisjes.

Weerbare jongeren maken gezonde keuzes

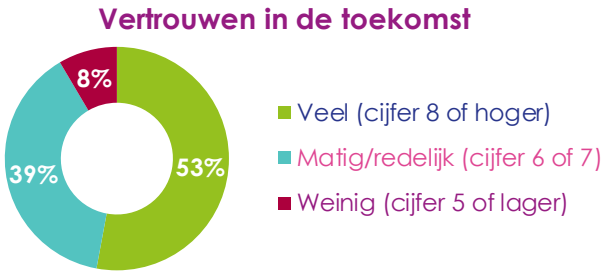
Weerbaarheid is de basis voor een goede psychische gezondheid. Weerbare jongeren hebben zelfvertrouwen en kunnen goed voor zichzelf opkomen, met respect voor anderen. Zij kunnen ook, al dan niet na een periode van experimenteren, gezonde keuzes maken ten aanzien van de eigen leefstijl.

Vergroten veerkracht belangrijk om impact coronacrisis te beperken

Naast de aandacht voor mogelijke (mentale) gezondheidsproblemen die jongeren kunnen ervaren door de coronacrisis, is het belangrijk om samen met hen te kijken naar mogelijke oplossingen. Het concept van positieve gezondheid biedt daarvoor aanknopingspunten. Door met jongeren hierover in gesprek te gaan, wordt duidelijk waar hun kracht zit en wat hen helpt om sterker uit een stressvolle of moeilijke periode te komen. Het is belangrijk om de **veerkracht** van jongeren te stimuleren, op een manier die aansluit bij hun belevingswereld.

Jongeren hebben over het algemeen veel vertrouwen in de toekomst

Ondanks de coronacrisis hebben de meeste jongeren in uw gemeente redelijk of veel vertrouwen in hun toekomst.

Kernboodschappen (1)

- Jongeren voelen zich nauwelijks minder gezond, maar wel minder gelukkig dan voor de coronacrisis. Het percentage jongeren met psychische klachten is hoger dan in 2019.

- Ongeveer 3 op de 4 jongeren maakte een ingrijpende gebeurtenis mee tijdens de coronaperiode. Ruim 1 op de 5 jongeren had hier ten tijde van het onderzoek nog steeds last van. Bijna 1 op de 10 jongeren had zoveel last dat er sprake is van een verhoogd risico op een trauma.

- Jongeren in uw gemeente ervaren evenveel stress door een of meerdere factoren dan in 2019. Bij meisjes komt stress meer voor dan bij jongens.

- Ruim de helft van de jongeren ervaart veel steun van vriend(inn)en, al is dit percentage wel gedaald ten opzichte van 2019. Ruim 1 op de 3 jongeren voelde zich in het voorafgaande jaar wel eens eenzaam, waarbij 1 op de 10 zich vaak eenzaam voelde.

- Ongeveer 7 procent van de jongeren in uw gemeente groeit op in een eenoudergezin. Zij lopen een groter risico op (gezondheids)problemen en psychische klachten. Ook hebben zij (iets) vaker nog last van gebeurtenissen die zij meemaakten tijdens de coronaperiode.

Kernboodschappen (2)

- Bijna 1 op de 5 jongeren dacht wel eens serieus na over suïcide. Ongeveer 1 op de 20 jongeren dacht hier vaak over na.

- Het was voor veel jongeren een uitdaging om tijdens de lockdowns voldoende te bewegen. Het percentage jongeren dat voldoende beweegt (minimaal 1 uur per dag) is laag en is lager dan in 2015 en 2019.

- De stijgende trend in problematisch social media gebruik heeft zich in onze regio doorgezet in de coronaperiode.

- Minder dan 1 op de 3 jongeren eet elke dag fruit en minder dan de helft eet elke dag groente.

- De voorheen dalende trend in alcoholgebruik en onder jongeren in onze regio is niet langer vanzelfsprekend.

- Jongens schatten zichzelf weerbaarder in dan meisjes. De meerderheid van de jongeren zegt snel te herstellen na een moeilijke periode, maar een deel heeft meer moeite. Jongeren hebben over het algemeen wel voldoende vertrouwen in de toekomst.

Contact

Heeft u nog vragen over het onderzoek?

Neem dan contact op met **team onderzoek** via onderzoek@vrln.nl

Meer weten?

Als aanvulling op de resultaten in dit gemeenteprofiel, vindt u op ons digitale dashboard een aantal aanvullende indicatoren, en alle trends en uitsplitsingen naar leerjaar, geslacht en onderwijstype.